

69. Türkiye Jeoloji Kurultayı yapıldı

1947 yılından bu yana kesintisiz devam eden Türkiye Jeoloji Kurultaylarının 69.'su Ankara'da MTA Kültür Sitesi'nde "Doğal Kaynakların Jeopolitiği" teması ile yoğun bir katılım ile yapıldı. Enerji politikalarının ağırlıklı olarak tartışıldığı 69. Türkiye Jeoloji Kurultayı, Kurultay Başkanı Prof. Dr. Volkan Ediger'in açılış konuşması ile başladı. Konuşmasında dünya enerji politikalarını özetleyen Ediger, yakın coğrafyamızda yaşanan savaşın da enerji politikaları ile ilgisine dikkat çekti. "Büyük Ortadoğu" projesinin ve Tunus'ta başlayan "Arap Baharı"nın da enerji politikaları ile ilgili olduğuna dikkat çeken Ediger, Kurultayın ilk günü

Prof. Dr. Mustafa Aydın tarafından yapılacak "Uluslararası İlişkiler Bakış Açısıyla Enerji Kaynaklarının Jeopolitikası" başlıklı çağrılı konuşma ve hemen ardından yapılacak "Doğal Kaynakların Jeopolitiği" başlıklı panel ile enerji sorununun ele alınacağını söyledi.

Volkan Ediger'in ardından Jeoloji Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Başkanı Hüseyin Alan, Doğu Akdeniz ve Kıbrıs eksenli yaşanan gelişmelere dikkat çekerek Türkiye'de petrol ve doğalgaz gibi stratejik hammaddelerin devlet eliyle aranmasının önemli olduğunu belirtti. Alan, "Özellikle Doğu Akdeniz ve Kıbrıs eksenli yaşanan gelişmeler, ülkemizin milli bir petrol şirketine

sahip olmasının gerekliliğini göstermiştir. Ülkemizin petrol ve doğalgazda dışa bağımlılığını ortadan kaldırmak amacıyla, başta Karadeniz ve Akdeniz olmak üzere doğal kaynakların milli menfaatlere uygun olarak aranması ve geliştirilebilmesi, ancak ve ancak devlet adına görev yapan milli bir şirketin varlığı ile gerçekleştirilebilir. TPAO'nun bu işlevinin ortadan kaldırılması ya da "özerkleştirme" söylemleri öne çıkarılarak özelleştirilmesi ciddi sakıncalar doğuracaktır" dedi.

Dünya nüfusunun yüzde 20'sinin toplam enerjinin yüzde 60'ını kullandığını kaydeden Alan, bunun uygulanan enerji politikalarından kaynaklandığını ifade etti. Jeoloji mühendislerinin sorunlarına ilişkin yürütülen çalışmalarla ilgili bilgi veren Alan, jeoloji mühendisi istihdamının artırılması, kamuda çalışan ve emekli jeoloji mühendislerinin ekonomik haklarının iyileştirilmesi konularında çalışmalar yaptıklarını anlattı. Alan'ın ardından MTA Genel Müdür Vekili Bülent Kali ve Petrol İşleri Genel Müdürü Selami İncedalci birer konuşma yaptı.

Konuşmaların ardından "Altın Çekiç Jeoloji Araştırma/Makale Ödülleri" ve "Staj Yarışması" ödül törenleri gerçekleştirildi.

Kurultayın öğleden sonraki bölümünde ise Prof. Dr. Volkan Ediger'in moderatörlüğünde CHP Antalya Milletvekili ve Genel Başkan Yardımcısı Çetin Osman Budak, HDP Parti Meclisi Üyesi Prof. Dr. Beyza Üstün, MHP Denizli Milletvekili ve Genel Başkan Yardımcısı Emin Haluk Ayhan ve Jeoloji Mühendisleri Odası adına Dr. Tufan Erdoğan'ın katılımıyla "Doğal Kaynakların Jeopolitikası" başlıklı panel gerçekleştirildi.

Kurultayın diğer günlerinde ise 39 farklı oturumda 186 sözlü sunum ile 89 poster sunumu gerçekleştirilirken, oturumlarda kendi konularında 8 çağrılı konuşmacı da yer aldı.

Odamız "Geleneksel Jeoloji Gecesi Yemeği", JMO Türk halk Müziği Korosu konseri ile renklenen ve beş gün süren kurultayımızda resim sergisi de yapıldı.

Ayrıca her yıl gerek örgütsel, gerekse toplumsal ve sosyal alanda faaliyet gösteren kişilere verilen hiz-

met ödülleri, Geleneksel Jeoloji Gecesi'nde, Yavuz Tanrısever, Deniz Işık, Emine Kırtiş ile toplumsal alanda sürdürdüğü çalışmalar nedeniyle Yeşil Artvin Derneği'ne takdim edilmiştir

ALTIN ÇEKİÇ JEOLOJİ BİLİM ÖDÜLÜ VE JEOLOJİ ARAŞTIRMA/MAKALE ÖDÜLLERİ

Jeoloji biliminin gelişmesine, mesleğin bilimsel ve pratik etkinliğine katkı veren Jeoloji Bilim, Araştırma ve Makale sahiplerine ödülleri 69. Türkiye Jeoloji Kurultayı'nda yapılan törenle verildi.

1. Genel Jeoloji Anabilim Dalı'nda Yazarlar **Murat Gül, Kemal Gürbüz, Bryan T. Cronin** (2015) tarafından **Journal of Asian Earth Sciences** dergisinde yayınlanan "**Irregular plate boundary controls on Foreland Basin sedimentation (Miocene, Kahramanmaraş Foreland Basin, SE Turkey)**" başlıklı makale ile yazar **Ökmen Sümer** (2015) tarafından **Geodinamica Acta** dergisinde yayınlanan "**Evidence for the reactivation of a pre-existing zone of weakness and its contributions to the evolution of the Küçük Menderes Graben: a study on the Ephesus Fault, Western Anatolia, Turkey**" başlıklı makalesi ile genel jeoloji anabilim dalında iki aday,
2. Mineraloji – Petrografi Anabilim Dalı'nda Yazar **O. Ersin Koralay** (2015) tarafından **Geodinamica Acta 2015** dergisinde yayınlanan "**Late Neoproterozoic granulite facies metamorphism in the Menderes Massif, Western Anatolia/Turkey: implication for the assembly of Gondwana**" başlıklı makale ile,
3. Maden Yatakları-Jeokimya Anabilim Dalı'nda Yazarlar **Selahattin Kadir, M. Selman Aydoğan, Ömer Elitok, Cahit Helvacı** (2015) tarafından **Clays and Clay Minerals** dergisinde yayınlanan "**Composition and genesis of the Nickel-Chrome-bearing nontronite and montmorillonite in lateritized ultramafic rocks in the Muratdağı Region (Uşak, Western Anatolia), Turkey**" başlıklı makale ile yazarlar **Selami Toprak, Emine Cicioğlu Sütçü, İlker Şengüler** (2015) tarafından

International Journal of Coal Geology dergisinde yayınlanan **“A fault controlled, newly discovered Eskişehir Alpu coal basin in Turkey, its petrographical properties and depositional environment”** başlıklı makale ile maden yatakları-jeokimya anabilim dalında iki aday,

4. Uygulamalı Jeoloji Anabilim Dalı`nda Yazarlar **Levent Selçuk ve Kamil Kayabalı** (2015) tarafından **Engineering Geology** dergisinde yayınlanmış olan **“Evaluation of the unconfined compressive strength of rocks using nail guns”** başlıklı makale ve yazarlar **Ömer Ündül, Florian Amann, Namık Aysal, Micheal L. Plötze** (2015) tarafından **Engineering Geology** dergisinde yayınlanan **“Micro-textural effects on crack initiation and crack propagation of andesitic rocks”** başlıklı makaleleri ile uygulama jeoloji anabilim dalında iki aday,

TMMOB-Jeoloji Mühendisleri Odası Jeoloji Araştırma/Makale Ödüllerini aldılar.

STAJ RAPORU ÖDÜLLERİ

Odamız tarafından her yıl düzenli olarak yapılan Staj Raporu Yarışması, “Staj Raporu Yarışması Seçici Kurulu” tarafından yapılan değerlendirme sonucu sahiplerini buldu.

Odamıza iletilen 10 Üniversiteden başvuran toplam 28 aday arasından yapılan değerlendirmeler sonucunda:

1. Seçilen staj raporu: Ankara Üniversitesi Jeoloji Mühendisliği Bölümü’nden **Onur Ulaş Zihni**’nin **“Jeoteknik Saha İncelenmesi ve Arazi Deneylerinin Yorumlanması”**
2. Seçilen staj raporu: Dokuz Eylül Üniversitesi Jeoloji Mühendisliği Bölümü’nden **Hanım Feray Bulak**’ın **“Urla İçmeler Çevresi Mesozoyik Karbonatlarının (İzmir) Fosil İçeriği ve Petrografik Özellikleri”**
3. Seçilen staj raporu: Orta Doğu Teknik Üniversitesi Jeoloji Mühendisliği Bölümü’nden **Deniz Yağmur Kayhan**’ın **“TPAO Staj Raporu”**

ödüle layık görülmüştür.

Ödül alan ilk üç öğrencimizin ödülleri 11 Nisan 2016 Pazartesi günü saat 11:00’de MTA Genel Müdürlüğü Kültür Sitesi Sadrettin Alpan salonunda düzenlenen 69. Türkiye Jeoloji Kurultayı açılış töreninde verildi.

POSTER ÖDÜLLERİ

39 oturumda toplam 275 bilimsel çalışmanın sunulduğu 69. Türkiye Jeoloji Kurultayı`nda poster sunumları arasında ‘Poster Jürisi` tarafından yapılan değerlendirmeye göre ilk üç dereceye giren poster sahiplerine Odamız tarafından ödülleri verildi.

Poster sunumları arasında Poster Jürisi tarafından yapılan değerlendirmeye göre:

Yazarlar **Erman Özsayın, Kadir Dirik, Faruk Ocakoğlu, Sanem Açıklın, Azad Sağlam Selçuk**; **“Karacasu Grabeni (BATI Anadolu) Kenar Faylarının Göreceli Tektonik Etkinliğinin Jeomorfik İndisler Yardımıyla Belirlenmesi / Determination of Relative Tectonic Activity of Karacasu Graben`s Boundary Fault Segments Using Geomorphic Indices”** başlıklı poster sunumları ile birincilik ödülüne,

Yazarlar **Tanyel Baykut, Hayrettin Koral, İzver Özkar Öngen**; **“Dedeler (BOLU)-BEYDİLİ (ANKARA) Arasının Kretase-Paleosen Yaşlı Birimleri ve Jeolojik Evrimi / Cretaceous-Paleocene Units of the Dedeler (BOLU)-BEYDİLİ (ANKARA) Area and Their Geological Evolution”** başlıklı poster sunumları ile ikincilik ödülüne,

Yazarlar, **Fuat Erkül, Hatice Seval Manap, Sibel Tatar Erkül, Cihan Çolak**; **“Heterojen Genişleme Altında Gelişen Sığ Yerleşimli Granitoidlerin Yapısal Analizi: Eğrigöz Ve Koyunoba Granitleri, Batı Anadolu / Structural Analysis Of Shallow-Seated Granitoids Emplaced Under Heterogeneous Extension: Eğrigöz And Koyunoba Granites, Western Turkey”** başlıklı poster sunumları ile üçüncülük ödülüne layık görüldüler. Derece alan sunumlar kurultayın son günü yapılan törenle ödülleri aldılar.

69. türkiye jeoloji kongresi

açılış konuşması

Bu yılki ana teması “**Doğal kaynakların jeopolitikası**” olarak belirlenen ve bu temel konuyla birlikte Jeolojinin eşsiz zenginlikteki alanlarında üretilen bilimsel araştırma ve çalışmaların meslek kamuoyuna sergilendiği, paylaşıldığı, tartışıldığı Kurultaylarımızın niteliği sürekli artmaya devam etmektedir.

Sayın müsteşarlarım, Sayın Genel Müdür ve Genel Müdür Yardımcılarım, kamu, özel ve meslek örgütlerimizin değerli yönetici ve temsilcileri, değerli hocalarım, değerli meslektaşlarım, sevgili öğrenciler, başımızın değerli temsilcileri TMMOB Jeoloji Mühendisleri Odasının düzenlediği 69. Türkiye Jeoloji Kurultayı'na hoş geldiniz. Yönetim kurulu ve şahsım adına hepimizi saygıyla, sevgiyle, dostlukla selamlıyorum.

1947 yılında Türkiye Jeoloji Kurumunun başlattığı bilimsel teknik kurultaylara tüm değerleriyle sahip çıkan; kurumun deneyimini, birikimini devir alarak devam ettiren odamız, gerek ulusal, gerek uluslararası ölçekte bir benzeri olmayan Kurultayımızın 69.sini gerçekleştirmenin onurunu ve kıvancını yaşamaktadır. Bu onur jeoloji mühendislerinin, bu onur bilim camiamızın, bu onur ülkemiz insanınındır. 69 yıldır kurultaylarımıza emek vererek bugünlere taşıyan meslektaşlarımıza buradan teşekkürlerimi sunuyor, aramızdan ayrılanları saygıyla anıyorum.

Bu yılki ana teması “**Doğal kaynakların jeopolitikası**” olarak belirlenen ve bu temel konuyla birlikte Jeolojinin eşsiz zenginlikteki alanlarında üretilen bilimsel araştırma ve çalışmaların meslek kamuoyuna sergilendiği, paylaşıldığı, tartışıldığı Kurultaylarımızın niteliği sürekli artmaya devam etmektedir. Kurultaylarımız, ülke yerbilimine önemli bilimsel katkılar sunmasının yanında, üniversite, kamu ve özel sektör kuruluşlarını bir araya getiren, yerbilimcileri buluşturan bilimsel, sosyal bir şölen olma işlevini de yerine

getirmeyi sürdürdüğünü bir kez daha sizlerle paylaşmak istiyorum.

Değerli katılımcılar, değerli meslektaşlarım

Geçtiğimiz süreçlerde meslek alanımızı da ilgilendiren bazı konuları sizlerle paylaşmak isterim

Odamız, geçtiğimiz dönemde de bir yandan toplumsal duyarlılıklarını korurken, öte yandan jeolojinin eşsiz zenginlikteki alanlarında bilimsel teknik etkinliklerini gerçekleştirmeye, üniversitelerimizle, kamu kurumlarımızla ilişkilerini geliştirmeye, meslek alanlarımızla ilgili ortak çalıştaylar, sempozyumlar, eğitim seminerleri ve konferanslar düzenlemeye devam etmiş; bu çabasının ürünlerini de gerçekleştirdiği çok sayıda etkinlik ile somut olarak meslek camiamıza sunmuştur.

Jeolojinin temel mühendislik uygulama alanlarındaki çalışmalarda ulaştığı bilgi düzeyinin gerek meslektaşlarımızı, gerekse toplumun her kesimiyle paylaşılması amacıyla “III. Jeotermal Sempozyumu ve Sergisi, II. Kıyı ve Deniz Jeoloji Sempozyumu, 2.Tıbbi Jeoloji Sempozyumu, 4.İstanbul'un Jeoloji Sempozyumu, Mühendislik Jeolojisi Sempozyumu(MÜHJEO-2015), Doğu Anadolu'nun Jeolojisi Sempozyumu, İzmir'in Yeraltısuyu Sempozyumu, İzmir'in Büyük Mühendislik Yapıları Jeoteknik Sempozyumu, İzmir'in Enerji Jeotermal Sempozyumu, VI. Jeokimya Sempozyumu, Madencilik Çalıştayı, Değerli ve Yarı Değerli Taşlar Çalıştayı, Jeolojik Miras Çalıştayı, Jeolojide Öngörü Çalıştayı, gibi çok sayıda etkinliğimizi şubelerimiz

ve diğer kurumlarımızla beraber gerçekleştirdik. Bu konulardaki sorunlarımızı ve çözüm önerilerimizi her kesimden meslektaşımızla tartıştık, önemli sonuçlar ürettik, bunları karar verici idarecilerle ve kamuoyu ile paylaştık, önerilerimizin gerçekleşmesi için çaba sarf ettik.

Meslektaşlarımızın bilgi birikimini arttırmak için “jeotermal, madencilik, jeoteknikten, yeraltı sularına, jeolojik mirastan, paleosismik çalışmalara, CBS’den netcat, mapinfo gibi meslek alanımızın hemem hemen her konusu hakkında 50’ye yakın meslek içi eğitim seminerleri düzenledik, meslek alanımızın farklı alanlarında 30’a yakın bilimsel ve teknik konferanslar düzenledik. Toplumsal ve sosyal sorunlara ilişkin söyleşi ve paneller gerçekleştirdik.

MTA, TPAO ve üniversitelerimizin jeoloji mühendisliği bölümleri başta olmak üzere Mühendislik Jeolojisi Derneği, Maden Jeologları derneği, Hidrojeoloji Mühendisleri derneği, Yerbilimleri derneği, Petrol Jeologları Derneği, Jemirko, Paleontoloji Çalışma Grubu, Kil Derneği gibi meslek alanımızda kurulmuş bulunan örgütlenmelerle ortak çalışma içinde olduk.

Etkinliklerimizi Uluslararası boyuta taşıma amacımızı hayata geçirmeye çalıştık. Bu kapsamda, V. Dünya Doğal Taş Kongresini 2014 yılı Ekim ayında Antalya’da gerçekleştirirken, Dünya ki jeoloji camiası için son derece önemli olan bir nevi Jeolojinin olimpiyatları olarak nitelenen Uluslararası Jeoloji Kongresinin 2024 yılında 37. sinin Türkiye’de yapılması için aday olma çalışmaları içinde olduk, IUGS’in Türkiye temsilcisi olan MTA Genel Müdürlüğü ile sürekli olarak diyalog içerisinde, bu etkinliğin ülkemize kazandırılması konusunda başlattığımız girişimlerin başarılı olması için konunun takipçisi olduk, olmaya da devam ediyoruz. Yine üniversitelerimiz tarafından düzenlenen çok sayıda uluslararası etkinliğin destekçisi veya paydaşı olduk.

Odamız süreli yayınları olan Türkiye Jeoloji Bülteni ile Jeoloji Mühendisliği Bülteni dergilerimizin zamanında ve nitelikli olarak yayınlanması sağlanarak meslektaşlarımızın yaptığı çalışmaların yayımına destek olduk. Mavi Gezegen dergisinin yeniden yaşam bulması için çaba sarf ettik.

Diğer taraftan, meslektaşlarımızın ihtiyaç duyduğu bazı yabancı yayınların telif haklarının alınarak çeviri-

lerinin yapılması, madencilik ve jeotermal konusundaki bazı uluslararası standartların Türkçeye çevrilerek yayınlanması ile bazı meslektaşlarımız tarafından oda yayını olarak yayınlanması istediği kitapların inceleme baskı ve yayın çalışmaları ve Odamızın 2000’li yılların başında yayınladığı “Jeoloji Zaman Tablosu” güncelleme çalışmaları da devam etmektedir.

Yine Odamız, İstanbul 3. havaalanı projesi, hızlı tren projeleri, kentsel dönüşümler başta olmak üzere, meslek alanımızı ilgilendiren önemli projeleri kendi uzmanlık alanlarımızdan değerlendirilerek hazırladığımız raporlar kamuoyu tarafından ilgiyle karşılanmıştır.

Odamız, sadece büyük mühendislik projeleri ile ilgili değil; ülkemizde birer afete dönüştürülen deprem, heyelan gibi doğa olaylarını da yerinde inceleyerek teknik raporları hazırlamış, ilgililerle ve kamuoyu ile de paylaşmıştır.

Değerli meslektaşlar, değerli katılımcılar

Mesleğimizin en önemli alanlarından biri olan madencilik faaliyetlerini düzenleyen Maden Kanunu geçtiğimiz dönemde yeniden ele alınarak yasalaşmıştır. Hepimizin bildiği gibi, Madencilik sektöründe jeoloji mühendisliği hizmetleri madenin bulunmasından önce başlayan, arama projelerini hazırlayarak bütün maden arama dönemlerindeki faaliyetleri yürüten, işletme projesinin hazırlanmasında ve işletme döneminde jeoloji-jeoteknik parametrelerinin izlenmesi, kontrolü ve denetimi süreçlerinde yer alan, madencilik faaliyetleri sonucunda bozulan arazilerin çevre ile uyumlu hale getirilmesinde de devam eden hizmetler olduğu hepimiz tarafından bilinen gerçeklerdir.

Odamız bu gerçeklik temelinde; Madencilik süreçlerinde jeoloji mühendislerinin hak ettiği yeri alması, son yaşanan ölümlü kazaların teknik olarak jeolojik risklerin öngörülmemesi ve gerekli önlemlerin alınmaması sonucunda meydana geldiği göz önüne alarak, belirli maden işletmelerinde jeoloji mühendisinin de zorunlu olarak istihdam edilmesi, madencilik faaliyetlerinin denetim ve kontrolünün mutlaka kamu eliyle ve etkin bir şekilde yürütülmesi ekseninde çalışmalarını yürütmüş, Kanunun TBMM Komisyonları ve hatta Meclis Genel Kurulunda görüşülmesi sırasında verdirdiği önerleriyle görüşlerimizin yasada yer almasına etkin bir çaba gösterilmiştir.

Ancak gerek kamusal, gerekse mesleki çabalarımız tam olarak karşılığını bulmamış; TBMM`de kabul edilen Maden Kanunu değişiklikleri, maden kazalarını önlemekten, etkin bir aramacılığı, güvenli ve verimli bir işletmeciliği, toplumsal faydayı sağlamaktan, bilimsel teknik gerekleri yerine getirmekten, yaşanan sorunları çözmekten uzak kalmıştır.

Kanunun yayınlanmasından sonra yürütülen yönetmelik çalışmalarında da aktif olarak yer alınarak, mesleğimizin ve meslektaşlarımızın hak ve sorumlulukları savunulmuştur.

TMMOB Jeoloji Mühendisleri Odası olarak, bu vesileyle bir kez daha ifade etmek gerekirse; ülke ve toplum yararına, bilime ve tekniğe uygun ulusal bir madencilik politikasının oluşturularak bunu uygulayacak bir "jeoloji ve madencilik bakanlığının" kurulmasını, milyonlarca yıllık jeolojik süreçlerle oluşmuş madenlerimizin insanlığın ulaştığı bilgi düzeyi baz alınarak uluslararası norm ve standartlar ile bilim ve tekniğin gereklerine uygun olarak aranıp bulunarak, işletilmesini ve uç ürünlere dönüştürülerek toplumsal faydasının artırılmasını, insana, doğaya, sağlığa ve çevresel değerlere önem veren bir madenciliğin ülkenin kalkınmasına, toplumsal refahın yükseltilmesine katkılarının artırılmasını savunmaya devam edeceğiz.

Değerli meslektaşlarımız, Maden kanunu dışında da meslek alanımızı ilgilendiren yasa ve yönetmeliklere ilişkin görüşler bildirilerek jeoloji mühendisliği hizmetlerinin yasal mevzuat içerisinde tanımlı hale gelmesine büyük önem verilmiştir. Bu kapsamda çok sayıda yasa ve yönetmeliklere ilişkin görüşler üretilerek ilgili kamu kurumları ile paylaşılmıştır.

Diğer taraftan, Jeoloji mühendisi istihdamının artırılması, kamuda çalışan ve emekli meslektaşlarımızın ekonomik haklarının iyileştirilmesi, işsiz üyelerimize iş yaratmaya yönelik kampanyalar yürütülmüş, bütün bu konular TBMM'ne taşınarak Mecliste ses bulması sağlanmıştır. Bu kapsamda özellikle odamızın kamuda çalışan ve emekli mühendis ve mimarların özlük haklarının yeniden düzenlenmesi kapsamında yürüttüğü çalışma sonucunda bir sayın milletvekili tarafından kanun tasarısı teklifi odamız ile birlikte hazırlanarak TBMM'sine sunulmuştur.

Değerli meslektaşlarımız, değerli katılımcılar,

Petrol ve doğal gaz açısından, ülkemizin büyük oranda dışa bağımlılığı ve jeopolitik konumu göz önüne alındığında, bu stratejik ham maddelerin devlet eliyle aranmasının önemi ortadadır. Özellikle Doğu Akdeniz ve Kıbrıs eksenli yaşanan gelişmeler, ülkemizin milli bir petrol şirketine sahip olmasının gerekliliğini göstermiştir. Ülkemizin petrol ve doğalgazdaki dışa bağımlılığını ortadan kaldırmak amacıyla, başta Karadeniz ve Akdeniz olmak üzere ülkemizin doğal kaynaklarının milli menfaatlere uygun olarak aranması ve geliştirilebilmesi, ancak ve ancak devlet adına görev yapan milli bir şirketin olması ile gerçekleştirilebilir. TPAO'nun bu işlevinin ortadan kaldırılması ya da "özerkleştirme" söylemleri öne çıkarılarak özelleştirilmesi, milli menfaatlerimiz açısından ciddi sakıncalar doğuracaktır.

TPAO'nun, dünya örneklerinde olduğu gibi, arama, üretim, taşıma, rafinaj ve dağıtım faaliyetlerini içeren önceki entegre yapısına yeniden kavuşturularak güçlendirilmesi, bunları sağlayacak TPAO yasasının bir an evvel çıkarılması ve özelleştirme söylemlerine dur denilmesi gerekmektedir.

Diğer taraftan yine tartışılan bir diğer konu da MTA Genel Müdürlüğü'nün kuruluş kanun tasarısıdır.

MTA Genel Müdürlüğü'nün 21. yüzyılda ülkenin ihtiyaç duyduğu jeoloji araştırmalarını yapar şekilde yeniden örgütlenmesi veya örgütlenme yapısında bazı değişiklikleri yapması olumlu görülmele birlikte, örgütlenme yapısının gelişmiş ülkelerin jeoloji araştırma kurumlarının yapısı ile eşdeğer yapıya kavuşturulması gerekmektedir.

Kurumun jeolojinin tüm alanlarında, araştırma yapacağı da düşünülerek benzer gelişmiş ülke örneklerinde olduğu gibi isminin "Maden Tetkik Arama Enstitüsü veya Türkiye Jeoloji Araştırmaları Enstitüsü" şeklinde değiştirilmesi ve örgütlülük yapısının da buna göre organize edilmesi önemli olacaktır.

Kurumun bilimsel, idari ve mali özerkliğe sahip olması son derece önemli olup, bu hususun kanun içerisinde düzenlenmesi ve personelin atama usul ve esasları ile özlük haklarının 657 sayılı devlet memurları kanuna tabi olması, iş güvencesinin sağlanması, mali haklarının iyileştirilmesi ve döner sermayeden

çalışanlara kaynak aktarılmasının yapılacak düzenlemede yer almasının gerekli olacağını düşünüyoruz.

Yine TKİ, Eti Maden ve TTK gibi kuruluşlarımız ülkemiz ihtiyaçları doğrultusunda yeniden organize edilerek, başta yetişmiş insan kaynağı olmak üzere, teknolojik altyapısı geliştirilerek ülke kaynaklarının en iyi ve en verimli şekilde işletilmesi sağlanmalı ve üretilen ürünlerin yüksek katma değerli ürünlere dönüştürülmesiyle bu kurumların ülke ekonomisine katkıları mutlaka artırılmalıdır. Maden işleri genel müdürlüğü madencilik sektörüne güven veren ve ülkemiz maden kaynaklarının etkin bir şekilde aranması, işletilmesi, geliştirilmesi, izlenmesi ve denetimine ilişkin iş ve işlemleri etkin bir şekilde yapabilmesi için yeniden yapılandırılmalı, insan kaynağı başta olmak üzere örgütsel yapısı ve işleyişi gözden geçirilerek güçlendirilmelidir. Atıl durumda bulunan ve ne işe yaradığı bilinmeyen Yenilenebilir Enerji Genel Müdürlüğü işlevsel hale dönüştürülmelidir.

Değerli meslektaşlarım, değerli katılımcılar,

21. yüzyılın enerji haritasının kanla çizildiği günümüzde, Dünya enerji haritasında söz sahibi olmanın koşulunun, denetimi altında tutabileceği rezervler olduğunun bilincinde olan dünyanın efendisi olan ülkeler, bunun gerçekleşmesi için çıkarttıkları iki dünya savaşına, her gün bir yenisini eklemekte, kan dökmekte bir an bile tereddüt etmemektedir.

Ülkemiz ve yakın coğrafyamız da, uluslararası siyasetin merkezi olarak geçmişte olduğu gibi bugün hala bu savaşlardan etkilenmeye devam ediyor. Dünyaya hakim olmak için enerji kaynaklarına hakim olma politikasının günümüz versiyonu olan Büyük Ortadoğu projesinin Irak'ın işgaliyle başlayan uygulamaları, bugün Irak ve Suriye'deki savaşlarla devam ediyor. Bu sürecin içinde rol kapma hevesleri, bu savaşların etkisini acı bir şekilde ülkemize yansıtıyor.

Halen dünya nüfusunun yüzde 20'sinin toplam enerjinin yüzde 60'ını, gelişmekte olan yaklaşık 5 milyarlık nüfusun ise enerjinin sadece yüzde 40'ını tüketmesi, yaklaşık 1.6 milyar insanın ticari enerjiye ulaşım olanağının bulunmaması, uygulanan enerji politikalarının bir sonucu olurken; bu gerçeklik, jeopolitik gelişmelerin başta enerji olmak üzere enerji kaynaklarının önemli bir bölümüne sahip olan bu topraklar üzerinde hala etkili olacağını da göstermektedir.

Diğer taraftan, ham petrol ve doğal gazda en büyük rezervlerin yakın coğrafyamızda bulunması, ülkemizi

zin üreticilerle, önemli tüketici ülkeler arasında bir köprü konumunda olması bizi enerji jeopolitikasının içine alırken, öte yandan dünya toplam rezervlerinin % 72'sine sahip olduğumuz ve geleceğin enerji kaynağı olan bor tuzlarımız açısından da ülkemizi uluslar arası siyasetin bir başka kaynak yönüyle de merkeziye koymaktadır.

21. yüzyılda enerji kaynaklarını kontrol etmek adına bazı ülkelerin politikalarını uluslararası sermayenin talepleri doğrultusunda belirlediğini, bunu kendi yasal düzenlemeleri ile gerçekleştirmeyen ülkelerde, krizler, darbeler, savaşlar ve işgaller ile hayata geçirildiğini görmekteyiz. Ülke olarak bu politikaların tarafı olma veya içinde yer alma yerine; bor tuzları başta olmak üzere bütün doğal kaynaklarımızın ulus ötesi şirketlere devredilmesine karşı çıkmanın, insani ihtiyaçların ve insanlığın refahının yükseltilmesini temel alan enerji politikalarının savunulmasının yanında yer almamız gerektiğini düşünüyoruz.

Kurultayımızda Çağrılı konferans ve bir panelde, konu her boyutuyla ele alınıp tartışılacak, geçmişte olduğu gibi bu kurultayımızda da Jeoloji bilim ve uygulamalarının her alanında sözlü ve poster sunumları yapılacaktır.

Değerli meslektaşlarım, çok değerli katılımcılar,

Sözlerimi bitirirken, bu Kurultayımızın gerçekleşmesinde büyük emeği geçen Kurultay Başkanımız sayın Prof. Dr. Volkan EDİGER'e, II. Başkanımız Prof. Dr. Attila ÇİNER'e, Kurultay Sekreterlerimiz Doç. Dr. Zühtü Batı ve Muzaffer SİYAKO'ya, Sosyal ve Kültürel Etkinlikleri düzenleyen Ümit UZUNHASANOĞLU ve Murat AKGÖZ'e, Kurultay Saymanı Halil İbrahim YİĞİT'e, Kurultayın her aşamasına büyük özveri ile emek veren Serap KESKİNLER'e, Basın ve Halkla İlişkilerden sorumlu Zeynep Elif YILDIZER ve İlhan ULUSOY'a, KURULTAY OTURUM YÜRÜTÜCÜLERİ'ne, KURULTAY OTURUM Başkanlarına, Sözlü ve poster sunumları ile kurultayımıza zenginlik katan araştırmacı ve bilim insanlarına, kurultayımıza destek veren başta MTA Genel Müdürlüğümüz olmak üzere tüm kurum ve kuruluşlara, Kurultayımızın açılışında bizleri onurlandıran kamu kurumlarımızın yöneticilerine ve siz değerli katılımcılara şahsım ve yönetim kurulu adına teşekkür ediyor,

Hepinize saygılar sunuyorum..

“enerji kaynağı hâkimiyet konusunda küresel çaplı şiddetli bir rekabet yaşanmaktadır”

Saygıdeğer Basın Mensupları, Değerli Meslektaşlarım,

Hepinizi en içten duygularla selamlar, 69. Türkiye Jeoloji Kurultayı'na hoş geldiniz dileklerimi iletirim.

Sizlerin de yakından bildiği gibi, ülkemizde, Batı'dakine benzer şekilde uzun süre varlık sürdürebilen sivil toplum örgütünü ve o örgüt tarafından düzenli olarak yürütülen bir etkinlik ya da basılan bir yayını bulmak maalesef oldukça zordur. Türkiye Jeoloji Kurultayları bu türde yürütülebilen az sayıdaki etkinliklerden biridir.

Türkiye Jeoloji Kurumu ile 1947'de başlayan bu serüvenin tam 69 senedir sürüyor olması, ülkemiz koşullarında gerçekten büyük bir başarıdır. Benim de bir dönem yönetiminde yer aldığım TJK daha sonra, kuruluşuna katkılarda bulunduğumuz Jeoloji Mühendisleri Odası ile güçlerini birleştirerek faaliyetlerini günümüzde kadar ulaştırabilmiştir.

Jeoloji kurultayları her zaman ülkemiz yer bilimcileri camiası için önemli platformlar olmuştur. Bir önceki çalışma döneminde elde edilen veriler ve sonuçları bu kurultaylarda büyük bir heyecanla tartışılmış, teoriler yeni arazi dönemi öncesinde son bulgularla karşılaştırılarak test edilme imkânı bulmuştur. Böylece her sezon adım adım ilerlenerek ülkemizin karmaşık jeolojik yapısı daha anlaşılır hale gelmiştir.

Bütün bu uğraşların temel gayesi elbette toplumun sosyo-ekonomik refahına katkıda bulunmak, kalkınmanın sürekliliğini sağlamaktır. Geline nokta itibarıyla, toplumun gelişmesine doğrudan katkı sağlama-yacak hiçbir bilimsel ve teknolojik faaliyete ülkelerin ekonomik sistemleri içinde yer verilmemektedir. Özellikle gelişmiş ülkeler bütün güçlerini, rakiplerinden daha üstün olabilmek için harcamaktadırlar; yaşam

mücadelesi, ülkelerin en öncelikli konusu haline gelmiştir.

Bu gelişmelerin farklı birçok nedeninin bulunmasına karşın, en önemlilerinin başında doğal kaynaklarının jeopolitiğinde yaşanan gerginlik yer almaktadır. “Uluslararası politikaların coğrafyaya göre belirlenmesi”, ya da daha yaygın bir ifadeyle “kaynak savaşı” olarak adlandırabileceğimiz jeopolitika, özellikle, miktarları belirli bir rezerv ile sınırlı olan ve yenilenemeyen kaynakların temininde yaşanan sıkıntıların artarak ülkelerin rekabet güçlerini olumsuz yönde etkilemeye başladığı dönemlerde ortaya çıkmaktadır.

Jeopolitikanın (geopolitics) başlangıcı, 1813 yılında imzalanan Rus-İran Anlaşması ile birlikte İngiltere ile Rusya arasında Afganistan konusunda ortaya çıkan büyük rekabetin adı olan ve “Great Game” olarak adlandırılan Büyük Oyun'a kadar uzanmaktadır. Jeopolitikanın günümüzdeki anlamı ise XX. yüzyılın başlarında ortaya çıkmış, uğruna mücadele edilen kaynakların başında da enerji kaynakları gelmeye başlamıştır.

Her şey o zamana kadar kömürle çalışan savaş gemilerinin sıvı yakıtla çalışmasını mümkün kılan inovatif teknolojilerin ortaya çıkmasıyla başlamıştır. Bu gelişmeler, gemi motorlarının verimliliğini artırarak daha hızlı yol alınmasını, manevra kabiliyetlerinin artırılmasını ve yakıt deposu için ayrılan yerin mühimmat amacıyla kullanılmasını sağlamıştır. Fakat bu sürecin en can alıcı noktası; dönemin başat gücü Büyük Britanya İmparatorluğu'nun ve onun en büyük rakibi Alman İmparatorluğu'nun ne kendi topraklarında, ne de sömürgelerinde petrol bulunmamasıdır.

Enerji jeopolitikasını zirveye çıkaran bu durum, başta Osmanlı, Alman ve Avusturya-Macaristan olmak üzere bir çok imparatorluğun yıkıldığı ve Ortadoğu

petrollerinin paylaştığı iki dünya savaşına neden olmuştur. Tam anlamıyla enerjide geçişin yaşandığı bu dönem sonunda artık İngiltere'nin yerini ABD, kömürün yerini ise petrol almıştır.

Benzer bir geçiş döneminin yaşandığı günümüzde ise, uluslararası arenada görülen ve dünya barışını ciddi ölçüde olumsuz yönde etkileyen olayların temelindeki en önemli nedenlerden biri de özellikle enerji kaynaklarının jeopolitiğinde yaşanan gelişmelerdir. Sanayi devriminin oluşmasını mümkün kılarak insanlığın bugünkü konumuna gelebilmesinde büyük katkılar sağlayan geleneksel fosil yakıtların altın çağının sonuna geldiğimiz bu günlerde, yeni dönemin enerji kaynağı ve enerji teknolojilerine hâkimiyet konusunda küresel çaplı şiddetli bir rekabet yaşanmaktadır.

1997 yılında ABD hükümetleri tarafından çok önem verilen bir uluslararası politika aracı haline getirilen Büyük Ortadoğu Projesi, 2003'te komşumuz Irak'ın işgali ile başlayarak yakın coğrafyamızda hala sürdürülmektedir. Bu projenin devamı niteliğindeki, 2010'da Tunus'ta başlayan Arap Baharı da yine komşu coğrafyamızda bütün şiddetiyle devam etmektedir. Her iki projenin temelinde de enerji kaynaklarının bulunduğu dair tam bir fikir birliği sağlanmış durumdadır.

Öte yandan, kuzeyimizdeki Karadeniz ile güneyimizdeki Akdeniz de günümüz enerji jeopolitikalarının önemli sahneleri haline gelmiştir. Rusya Federasyonu'nun Ukrayna'yı işgal ederek, Kırım dahil önemli bir kısmını kendi birliği içine katması bölgenin enerji coğrafyasında önemli değişikliklere neden olmuştur.

Doğu Akdeniz'in Levant Bölgesi'nde 2000'den beri ortaya çıkan derin deniz doğal gaz bulguları ise hayati değişiklikleri ortaya çıkarabilecek öneme sahiptir. Burada, İsrail ve Kıbrıs gibi enerji ithalatçısı olan ülkeleri enerji ihracatçısı konumuna getirecek kadar radikal değişiklikler söz konusudur.

Dönemin başat gücü Amerika Birleşik Devletleri ve onun stratejik ortağı Kanada enerji jeopolitiği mücadelesini kaya gazı ve kaya petrolü gibi, yeni teknolojileri geliştirerek elde ettiği geleneksel olmayan hidrokarbonlarla aşmaya çalışırken, Rusya Federasyonu başta doğal gaz olmak üzere geleneksel hidrokarbonlardaki üstünlüğünü sonuna kadar kullanmayı, ener-

jideki yeni dünya devi Çin ise yerli kaynaklarından kömürü ve yaygınlaştırma başarısını gösterdiği yeni teknolojiler sayesinde yenilenebilir enerji kaynaklarını kullanmayı tercih etmektedir. Gerçek anlamda enerji kaynağı yoksunu bir coğrafyada yer alan Avrupa Birliği ise, enerji verimliliğinin gerekliliğini vurgulayarak yerli ve yenilenebilir kaynaklara önem vermektedir.

Bu açılardan bakıldığında, Jeoloji Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu'nun geleneksel olarak her yıl düzenlediği bir düzenlediği 69. Kurultay'ın ana temasını "Doğal Kaynakların Jeopolitikası" (Geopolitics of Natural Resources) olarak belirlemesinin ne kadar isabetli olduğu görülecektir. Jeopolitikanın ustalarından Halford Mackinder'in "heartland" olarak tanımladığı, dünyanın kalbi olan Avrasya'nın tam ortasında bulunan Türkiye, günümüz enerji jeopolitikasının da merkezinde yer almaktadır. Türkiye dünyanın en büyük enerji üreticileriyle tüketicileri arasındaki köprü konumunun yanı sıra, bölgenin en önemli enerji oyuncularından biri olmayı hedeflemektedir.

Böyle bir dönemde yer bilimleri daha da önem kazanmaktadır. Yapılan mücadeleler, ülkelerin "sert güç" denilen askeri ve ekonomik araçlar ile "yumuşak güç" denilen kültürel ve siyasi araçları kullandıkları, uluslararası ilişkiler disiplini tarafından incelenen bir konu gibi görünse de, aslında bu mücadeleler doğrudan yer bilimlerini ilgilendirmektedir. Ülkeler kendi topraklarındaki enerji kaynaklarını bütün sınırları zorlayarak sonuna kadar kullanma yoluna giderken, kaynak fakiri gelişmiş ülkeler de başka ülkelerdeki kaynaklar üzerinde yoğun bir rekabete girmektedirler. Bu bağlamda, yer bilimlerinin katkısına her zamankinden daha fazla ihtiyaç duyulmaktadır.

Ülkemizde ise küresel çaplı bu gelişmelerin yeterince farkına varıldığı söylenemez. Bunun en önemli göstergesi olarak, mezunların piyasa değerlerinin bir ölçütü olarak kabul edebileceğimiz, vakıf üniversitelerinde eğitimi verilen alanlara bakmak yeterli olacaktır. Ülkemizde bulunan toplam 193 üniversitenin yüzde 44'ünü oluşturan 76 vakıf üniversitesinde hemen her alanda eğitim mevcutken yer bilimleri alanında tek bir örnek dahi bulunmamaktadır. Kısacası, veliler çocukları için yer bilimleri alanına yatırım yapmayı uygun görmemektedirler, yani yer bilimleri eğitiminin piyasa değeri düşüktür.

Bilim ve eğitim alanında günümüzde en gelişmiş ülke olan ABD'ye bakıldığında ise, bu ülkenin yer bilimi bölümünü barındıran en kaliteli 10 üniversitesinden sadece 4 tanesinin devlet üniversitesi, 6 tanesinin ise vakıf üniversitesi veya özel üniversite olduğu görülmektedir. Öte yandan, bu üniversitelerin hiçbirinde klasik jeoloji eğitimi verilmediği, bu kurumların yurtdışında bahsedilen gelişmelere paralel olarak yeniden şekillendirildikleri de not edilmelidir.

Bizim de bu gelişmelerin bir an önce farkına vararak üniversitemizde gerekli reformları yapmamız gerekmektedir. Bu yılki kurultayda verilecek bildiri-lerin en fazlasının "Kültürel Jeoloji ve Jeolojik Miras" alanında olması, ülkemiz yerbilimleri çalışmalarının yıllar içinde geçirdiği evrimi çok açık biçimde göstermektedir.

Bütün bu önemli konular bugünden itibaren beş gün süreyle 69. Türkiye Jeoloji Kurultayı'nda ayrıntılarıyla tartışılacaktır. Ayrıca, kurultay boyunca düzenlenecek olan panellerde de konunun çeşitli uzmanlarıyla ülkemizin enerji sorunlarına çözüm aranacaktır. Doğal kaynakların jeopolitikasının yanı sıra jeolojinin gelecekteki konularının da ele alınacağı kurultayda çok sayıda uzman görüşlerini paylaşacak, geniş bir tartışma ortamı oluşturulacaktır.

Bu yılki kurultayın ana teması olan "Doğal Kaynakların Jeopolitikası" başlığının önemini vurgulamak için kurultayın ana konuşması, Kadir Has Üniversitesi Rektörü Sayın Prof. Dr. Mustafa Aydın tarafından verilecek olan "Uluslararası İlişkiler Bakış Açısıyla Enerji Doğal Kaynakların Jeopolitiği" başlıklı sunum olarak belirlenmiştir. Ayrıca, bugün öğleden sonra aynı konuda düzenlenen panelde de, Cumhuriyet Halk Partisi'nden Sayın Çetin Osman Budak, Halkların Demokratik Partisi'nden Sayın Prof. Dr. Beyza Üstün, Milliyetçi Hareket Partisi'nden Sayın Emin Haluk Ayhan, Enerji Piyasaları Düzenleme Kurumu'ndan Sayın Salih Özdemir ve Jeoloji Mühendisleri Odası'ndan Sayın Tufan Erdoğan kurumları adına görüşlerini paylaşacaklardır.

Kurultay boyunca, 39 farklı oturumda 186'sı sözlü olmak üzere toplam 278 sunum gerçekleştirilecektir. Bunun yanı sıra oturumlarda da kendi konularında 8 çağrılı konuşmacı yer almaktadır. Kurultay Bildiri Özetleri kitabına dahil edilen sunumlar, 21 konu baş-

lığında 49 farklı oturum yürütücüsü tarafından büyük bir titizlikle seçilmiştir.

Şu anda adlarının sayamayacağım 49 Oturum Yürütücüsü'nün, oturumlarda çok sayıda ve kaliteli bildiri-lerin sunulması, sunulan bildiri-lerin değerlendirilmesi ve sıralanması, oturum başkanlarının belirlenmesi aşamalarında gösterdikleri özverili çabalar kurultayın kalitesini kesinlikle yükseltmiştir. Bildiri özetlerinin Türkçe ve İngilizce nüshalarındaki düzeltmelerin yapılarak son hallerine getirilmeleri de Dr. Kaan Sayıt tarafından yapılmıştır.

Kurultayın bu duruma gelebilmesindeki en büyük katkı hiç şüphesiz ki Düzenleme Kurulu'na aittir. Düzenleme Kurulu'nda benimle birlikte çalışan İkinci Başkan Prof. Dr. Atilla Çiner, Sekreterler Dr. Zühtü Batı ve Muzaffer Siyako, Sayman Halil İbrahim Yiğit, Sosyal ve Kültürel Etkinlikler Üyeleri Ümit Uzunhasanoğlu ve Ayla Kızıltuğ ile Basın ve Halkla İlişkiler Üyeleri Dr. Zeynep Elif Yıldizer ve İlhan Ulusu özverili çalışmalar yapmışlardır.

69. Türkiye Jeoloji Kurultayı'nın düzenlenmesi görevini bize veren ve tüm bu süreç boyunca yakın ilgi ve desteklerini esirgemeyen Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Jeoloji Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu, başta Yönetim Kurulu Başkanı Hüseyin Alan ve Jeoloji Mühendisleri Odası Sekreter Yardımcısı Serap Kurt, bütün deneyimlerini bizlerle paylaşmış, her konuda düzenleme kuruluna destek olmuştur.

Kurultayın ev sahipliğini yapma geleneğini sürdürerek, bu yıl da salonlarını tahsis eden Genel Müdür Sayın Yusuf Ziya Coşar'ın şahsında jeoloji biliminin ana kurumu Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü (MTA) bizlere her zamanki desteğini göstermiştir.

Kurultay'a çok değerli katkılarda bulunan bütün bu meslektaşlarımıza huzurlarınızda şükranlarımı sunmak istiyorum.

Sözlerimi, doğal kaynak sorununu özellikle de enerjide dışa bağımlılık sorununu çözmeden ülkemizin 21. yüzyılda başarılı olmasının mümkün gözükmediğini vurgulayarak bitirmek istiyorum. Bu nedenle 21. yüzyıldaki geleceğimize katkıda bulunmak hepimiz için önemli bir görev olacaktır.

Kurultaya iştirak ettiğiniz için hepimize tekrar teşekkür eder, kurultayın başarılı geçmesi dileklerle en derin saygılarımı sunarım.